

Dr. Gyárfás Ágnes

AZ OBSITOS

(Meseelemzés)

Világjáró meséről, mesehősről, fogunk beszélgetni. Az Obsitosról, a kiszolgált katonáról, amelyet magyarul hadfinak, hadastyánnak is neveztek. Ez a közép-európai nagy csatározások során kialakult társadalmi réteg addig működött ameddig éltek ezek a szegény emberek. És az egész őket körülvevő világ sajnálattal és szeretettel fordult feléjük, az állam csinált nekik szeretetotthont, az emberek szívesen adakoztak, ha kéregettek, de hát ugye a nagy harci hőstettekhez szokott daliás vitézeknek ez borzasztó megalázó állapot volt. A legtöbbje még teljesen egészségessé vált volna a megfelelő kezelés segítségével. Ezt a réteget a nép a meséibe foglalta, és mint mesehőst mutatta be az Obsitost. Azért mondom, hogy világjáró mese, mert különböző forrásokban találkoztam vele, és ezek a különböző források mind-mind arra utaltak, hogy az ő országukban, az ő környezetükben nagyon sok ilyen kiszolgált katona él, létezik és működik még mind a mai napig. A meséknek ez a váza megmaradt és állandó egy konstans. Ez a váz jutott el hozzám még egész kis gyerekkoromban. Az árokpartján ücsörögtünk a többi kislánnyal vakáció alatt, őriztük a libákat és közben a gyerekek mesélgettek egymásnak. Ezt a mesét nagyon megszerettem. Este mondja nekem Zsuzsó mama, hát ismerem én is ezt a mesét. Ő is elmondta az Obsitosos meséjét. Aztán kikeresték a Grimm mesés könyvben és abban is benne volt. Aztán édesapám emlékezett rá a Magyar népmese kincse alapján egy nagyon szép és nagyon érdekes jó kis Obsitos mesére. Az most benne van

a Benedek Elek féle meséskönyvben. Két ilyen mese került el hozzám, ahogy a gyerekekkel mesélgettünk az árokparton. Az egyik Az agyon táncolt cipők, a másik A kék mécses. Mind a két mese főhőse az Obsitos, aki az igazságot kiharcolja, kivívja és végül király lesz belőle ugyanúgy, mint ahogy a kis bojtárból, az álomlátó fiúból és a többi mesehősből királlyá vált. Ez nem egy rövid folyamat, mert körülbelül úgy a Mária Terézia huszárjai óta rendszeresen kibukik ez a fajta réteg a társadalomból, hogy amikor jöttek haza pl. III. Katalin várának ostroma után jöttek haza a huszárok hatalmas hadi sarccal, akkor a szekereken elől nagy zászló lengetéssel hozták Mária Teréziának az aranyat, ezüstöt mindent, amit ugye III. Katalintól hadisarcként megszereztek. De az utolsó szekereken bizony ezek a szegény, kiszolgált, sebesült, vérükkel és nagy lövéseikkel küszködő, kínlódo emberek ücsörögtek, vagy feküdtek tömegszámra. És később még szaporodott a számuk akkor, amikor a szabadságharc, a 48-as szabadságharc lezajlott és utána nagyon sok sebesült magyar fiú lézengett az országban, akik vagy nem haltak meg, vagy nem vitték el őket az oroszok. De hát tele volt az ország félkész emberekkel, akik nem tudták az életüket milyen mederbe terelni, mert nem volt formája annak ahová tartozhatnak. A magyar szabadságharc utáni Obsitos nemzedék, nagyon sok mesében megtalálható. És irodalmilag nagyon szépen feldolgozottak. És hogyha mindig különbséget teszünk a magyar mesék, magyar balladák és a világjáró

egyéb balladák és mesék között, akkor azt kell mondanom, hogy a magyar az egyetlen olyan irodalom, amely műremekekben dolgozta fel az Obsitos sorsát. Egy kimondhatatlan szellemes Garay János féle a Hány János, csodálatos a János vitéz, aki magas is Obsitos és Obsitos hősként került Tündérországba Szép Iluskájához, és még ma is ők Tündérország fejedelme és fejedelemasszonya. Azonkívül még nemcsak hogy a szöveges irodalomba bekerült, de Kodály Zoltánt is meghatotta az Obsitos sorsa és története és daljátékot formázott belőle. Ebben a daljátékban, az Obsitosban a Hány János egy nagyon szimpatikus ember, aki talán sokkal inkább megmaradt az emlékezetünkben, mintha dal nélkül jelent volna meg. Ez a dalolható Hány János és ez daljáték két olyan kincset mentett ki örökérvénnyel a magyar népmesék közül, amelyeket rengetegen tudnak, és ha semmi másért nem, ezért nagyon hálásnak kell lennünk Kodály Zoltánnak. Ez a két jópofa népdal az egyik „Óh, mely sok hal terem az nagy Balatonba”. Biztos mindnyájan ismertek szép basszus, bariton áriákat. A másik, pedig „Sej nagy Adonyba sok szép torony látszik, de Majlandon harminckettő látszik. Inkább nézem az Adonyi kettőt, mint Majlandban azt a harminckettőt”. Így az Obsitos nálunk legalábbis dicsőségbe, szövegbe és dalba befoglaltatott és ugyancsak Petőfi Sándor János vitéze is megkapta a maga dalos változatát. Gondolom, hogy az irodalmilag kényesebb réteg elutasítja a János vitéz operett formavilágát, de én úgy gondolom, hogy ez a dalolható János vitéz, éppen úgy, mint a Hány János. A Garay féle Hány János jobban megmaradt az emberek emlékezetében. Ma is többet emlegetjük a János vitézt, mint például a Toldit, amelynek nincs zenés változata. Megnézzük azokat a meséket, amelyek körbejárták egész Euráziát. Azért

mondom, hogy nem csak Európát, hanem Euráziát, mert azok a mesék merítették motívum kincset egész mélyről, a régi Arab és egyéb keleti népek mesekincséből. Indiai például, az Ezeregy éjszaka meséiből. Az Ali baba motívumai szinte minden egyes Obsitos mesében benne vannak.

A népmese nem hal ki, a népmese újra keletkezik, nem csak az ősi időkben keletkeztek népmesék és mondták egymásnak, hanem a középkor után még a Rákóczi szabadságharc után ők, Mária Terézia korában kialakult társadalmi rétegek még mindig meséltek meséket. Sőt a XIX. században a szabadságharc után igazán a legtöbb ilyenfajta mese akkor keletkezett. És úgy kezeljük ezeket a meséket, mintha a legősibb, legrégebb meseanyagunk lenne. Miért? Azért mert a motívumai mind-mind az ősi mesékből táplálkoznak. Nézzük végig ezeket a motívumokat. A mélykút az első. Mélykútba lökik, ahol ő megtapasztal egy csomó mindent. A mélykútban megtapasztalja a sok gyilkosságát a vén banyának, a mélykútban találkozik a fekete emberkével. A mélykút a titkok kútja, az ember mélytudata, amely többet tud, mint a felszín és a mélytudatból táplálkozik igazán az egész emberi lélek és úgy működik, hogy a mélytudaton át kapjuk meg a léleknek erőhöz szükséges magvakat. A mély kútban történik az a csoda, hogy találkozik a kis fekete emberkével, aki mint a villám kerül elő. A hirtelen jött jó gondolat, a hirtelen jött cselekvésre ingerlő emberi magatartás. Nagyon-nagyon szépen le van itt írva. A kis fekete emberke minden jónak, minden eredményes dolog a jelképe, ami az embert érheti. Valahol a magja, valahol a kulcsa utána már csak gondolkodni lehet azon, amit a kis emberke előteremt nekünk. Nagyon gondolkodni lehet azon is, hogy mit kérünk a kisembertől. Hány ember van, aki

megkérdezi, hogy mit szeretnél. Mondjál három dolgot, amit nagyon szeretnél. És nem tud összeszedni három dolgot, amit nagyon szeretne. Még arra is megtanítja az embert, hogy a jóra vezérlő kalauz itt nálunk, itt van a lelkünkben, itt van a zsebünkben, itt van mellettünk. Csak valamit kell tennünk azért valami nagyon sablonosat, nagyon banálisat, hogy működésbe jöjjön. Itt a pipára kellett gyűjtani, máshol Ali babában, meg kellett dörzsölni a lámpát és akkor budur budur (Badr el-Budúr) ezt a remek lámpát amilyen ostoba volt odaadta pár forintért egy vándorkereskedőnek. A következő ilyen mesemotívum, ami nagyon fontos, maga a boszorkány. A boszorkány, ki ez a boszorkány, mi ez a boszorkány? Ez kipusztíthatatlanul benne van a mesében, benne van a mi életünkben. Egyszerűen nem tudunk vele mit kezdeni. Ez a boszorkány, ez valahol mindig kísérti az embert. De boszorkány nélkül nem működik a mese. Boszorkány nélkül nincs konfliktus. A boszorkány olyan, mint a szükséges rossz, nem tud az ember nélküle meglenni. A boszorkány fifikájára, a boszorkány ügyességére oda kell figyelni, hogy csinálja, mint csinálja, résen kell lenni és amint lehet, a saját csapdájába csalva, kivetni a társadalmunkból. A legtöbb mesében ez sikerül is, de érdekes módon a következő mesében megint ott van. A boszorkánytól nem tudunk megszabadulni, de egyet tudunk, a lelkünket tisztán tudjuk tartani úgy, hogy a boszorkány ne érezze benne jól magát. Mert mit szeret a boszorkány, a kis nyavalyás vacak koszos házat, a mély kutat, ahova le se tud igazán menni, csak ledobálja azokat a temetetlen hullákat, akiket kigyilkolt a világból. A boszorkány ezzel befejezte működését, a boszorkánynak nem adatott meg, hogy megjavuljon. Ezért a boszorkány újra-újra felbukkan úgy,

mint a gumilabda a vízben. Nem lehet tőle megszabadulni, a boszorkány itt marad közöttünk. Néha olyan szigorúan bánnak vele a hősök, hogy még meg is ölik. És a boszorkány a következő mesében mégis előjön, teszi a galád dolgait.

A következő nagyon fontos kérdésünk az, hogy a katona milyen zsánerű ember, milyen típusú ember és hogy a katona számára mi fontos az életben. Az ember azt gondolná, hogy az a fontos, hogy aranyat gyémántot gyűjtsön be neki a kis emberke. De neki nem kell arany, gyémánt. Ő neki csak annyi kell, hogy ki tudja fizetni a fogadóst, jól egyen, jól igyon. Ő nem gyűjt javakat a földön, hanem azt csinálja, hogy azokat az embereket, akik őt megbántották, azokat az embereket megpróbálja jó útra vezetni. De hát nagyon fontos a katona a lelkünkben. Teremtésünknel fogva megszületett jó, a jó Isten lelke, amivel lelket öntött belénk. A jó, ami a jó a folyóban is benne van. A jó az, ami áthatja a világot, és hogyha a lelkünk jó, a világba kivetítődik az a jóság, és ott tisztul a világ és jobb lesz a világ. A katona egy teljesen műveletlen és teljesen naiv ember, de szíve mélyén jó. És ő tudja, hogy neki az a dolga, hogy ő megjavítsa, jóvá tegye azt, ami nem jó. Elsősorban igazságot szolgáltatott, és akasztófára küldette a fekete emberkével a banyát. Már akkor megszabadította azt a világot a legfőbb rossztól, a banya kegyetlenségétől. És megmentette azt a sok szegény lelket, akiket oda ledobált a kútba. A banya arra való, hogy ezt a jóságot ellensúlyozza, hogy ezt a jóságot mindig legyen valaki, aki viszont a banya fifikáján túl nézve, túl látva, megint az isteni útra tud terelni és helyre tudja hozni azt, amit elrontottak a gonoszok, a banya meg egyéb más gonoszok is. Hiszen maga a király is bizony elég gonosz volt, hiszen elzavarta ezt a

szegény katonát és hát végig tudta volna nézni a kivégzését. Az embernek a szíve meghasad, ha csak rá gondol is. És a katona nem azt nézte, hogy ő szerencsésen meggyógyul, nem azt nézte, hogy őt a király tette abba a rémes helyzetbe, amibe került. Ki lett szolgáltatva a banyának, és ha nem halt meg a csatamezőn, meghalt volna a banya mély kútjában. Abban a bűdös, rossz halott testek bűzétől áthatott mély kútban. Nem ezt nézte. Hanem azt nézte, hogy a király sokkal jobb lenne, ha jó ember volna. A királykisasszony pedig biztos, hogy jó feleség lenne, mert ő azért azt érezte, hogy a királykisasszony vonzódik hozzá. Hiszen ő is vonzódott a királykisasszonyhoz, csak ezt ilyen kedvesen, aranyosan, ilyen szolid finomsággal tudták kifejezni, hogy csak a fél szemét nyitotta ki, hogy lássa milyen az a katona. Ez egy olyan magatartásmód, hogy meg tud bocsájtani a királynak. És a király ki tudja mondani azt, hogy nagyon sajnálom, elnézést kérek. És ez valahol olyan fajta magatartásmód, amely nem általános a világban. Hanem bizonyos népeknél, bizonyos rétegeknél, bizonyos embereknél előfordul. De nem hemzsegek azok, akik így gondolkoznak.

Ne higgyétek azt, hogy nincs előrelépés, ne higgyétek azt, hogy úgy állunk és milyen bambák vagyunk. Nem, nem, amíg a magyar lélekben él a megváltás, és él a másokban a megbocsájtás a magyar szellemiség hat a világra, mert nem csak a gonosz hat, és nem csak a hullákat dobálják be a mély kútba. Nem, hanem a jóság hat, a jó Isten szava, ereje hat. Mert Isten itt van közöttünk, a Boldogasszony kék köpenye alatt vagyunk itt mind szépen összegyűlve. Akár obsitosok, akár királykisasszonyok, akár királyok, akár az a rusnya nép, akit kivert a botocska. Mindegy az, hogy mi. A lényeges az, hogy a lélek itt van, a lélek működik és

a lélek hatja át a mi munkánkat. A botocska. Mi az a botocska. Nem a bunkócska te drága, ahogy a partizán nóta mondja. A botocska ugyanolyan ősi nagy-nagy fontos szimbólum, mint például a fa. A botocska formáját tekintve is egy egyenes vonal, és mint egyenes vonal a Labat szótárban az egyet, az egy Istent, az egy asszonyt, az egy teremőt jelenti. Erre mondta azt Labat, hogy az fogja tudni elolvasni a pecséthengereket, aki a maga Istenét Istennek nevezi. És a szótárában a legelső címszó ez az egyenes vonal a botocska, amivel ő az Istenét ki tudta fejezni. A kígyónak sem az a fontos magatartásmódja, hogy tekereg, hanem amikor egyenesen fel tud a fészkeből emelkedni, és botocskává válik. akkor igazi a kígyó. A Jancsi és Juliskában is először morzsát tesznek a zsebükbe. Azt megeszik az ég madarai. Aztán borsót, azt meg felcsipkedik a nagyobb szárnyasok. Aztán jut eszébe Jancsikának, hogy tegyünk kavicsokat, az nem kell senkinek. Telerakták a zsebüket fehér kavicsokkal, és azzal haza tudtak érní a boszorkánynál történt kalandjuk után. Az ő kalandjuk a boszorkánnyal is hasonló volt. A boszorkány tönkre akarta őket tenni, meg akarta főzni őket. De Jancsi és Juliska okosak voltak, és egy kis csontocskát adtak a banya kezébe, hogy lássa, hogy milyen soványak ők. A banya tényleg úgy gondolta, hogy nagyon soványak, nem kell ez nekem. Aztán szépen eljöttek, ők meg bedobták a forró vízbe a banyát. De hát ők maguk ölték meg a banyát, maguk tették tönkre a banyát. Azt a hosszú utat a két gyermek az otthonától a banya házáig, ezt a hosszú utat azért tette meg, hogy két igazán áldott jólélekkel ellátott gyermek szépen meg tudja teremteni az isteni rendet, helyre tudja állítani a maga körében azt, amit elrontott a világ. Nem lehet az egész világot jóvá tenni. Az Isten dolga. Isten

porcióként kiosztotta nekünk. És azt, amit kiosztott, azt nekünk jól kell csinálni. Jó lélekkel, jó szívvel, jó hozzáállással, Isten iránti hűséges mély szeretettel, embertársaink iránti megbecsüléssel, tisztelettel. De hát azt kell ápolnunk, gondoznunk, ami ránk van bízva, csak annyit. Nem kell nekünk semmi különös, óriási nagy tettek. Az a jó, hogy vagyunk itt egy jó páran, de higgyétek el, ha egyetlen egy lenne, mi annak is ugyanúgy elmondanánk. Mert majd az elmondja a többinek, és majd leszünk többen, és Isten nem hagyja, hogy kivesszen a mag. Hanem építteti az arany hidat, amin átmegyünk az ő világába, amin be tudjuk bizonyítani, hogy igen, itt ezen a földön Uram Isten megpróbáltunk jót tenni. Ha nem sikerült, bocsáss meg. Ami jót tettünk, vedd a mi áldásunknak.

A KÉK MÉCSES **(Mese)**

Volt egyszer egy katona. sok esztendeig hűségesen szolgálta a királyt. Mikor aztán a háborúnak vége lett, a katona, mert, hogy tele volt sebbel a teste, nem tudott tovább szolgálni.

- Haza mehatsz, nem vehetem több hasznodat. Pénzt nem adok neked, mert csak az számítható zsoldra, aki szolgál.

A szegény katona most már nem tudta, hogy miből fog megélni.

Ment, mendegélt, tele volt a feje gonddal, ment egész nap s estére egy rengeteg erdőbe érkezett. Hogy aztán rászakadt az éjjelnek sötétsége, távolból világosságot látott, amelynek irányában ment tovább s egy házikóhoz ért. Ebben a házikóban pedig egy boszorkány lakott.

- Adj nekem éjjeli szállást, - kérte a szegény katona - s valami harapni -

meg innivalót, mert az éhség és szomjúság elemészt.

- Hogyisne! - pattogott a boszorkány, - holmi csavargó katonának ugyan ki adna valamit? No, de megsajnálalak, hát csak lépj be. Megkapod, amit kértél, ha te is teljesíted az én kérésemet.

- Mit kívánsz tőlem? é kérdezte a katona.

- Ásd fel holnap a kertemet.

A katona másnap hozzáfogott a munkához, még pedig ugyancsak derekasan, de estig nem tudta befejezni.

- Látom, hogy nem bírod ma tovább a munkát, - mondotta a boszorkány, de azért nálam maradhatsz még egy napig, de ezért aprófát kell hasogatni, alágyújtásra valót.

Másnap ez a munkája volt reggeltől estig.

Este azt mondotta neki a boszorkány, hogy maradjon még egy éjszakára nála. Ezért valami kis munkát fog vele harmadnap végeztetni.

- A házam mögött van egy kiszáradt, öreg kút. Abba beleejtettem a múltkor a lámpásomat, azt hozd fel nekem.

Másnap a boszorkány elvitte a katonát a kúthoz, beültette egy kosárba s kötélen leeresztette a kútba. Meg is találta mindjárt a kék mécses s jelt adott, hogy a vénasszony húzza fel. Húzta is, de mikor a kút kávájáig ért, a boszorkány el akarta venni tőle a mécses. A katona nem adta oda, hanem így szólott:

- Addig nem adom oda a mécses, míg a kútból ki nem jutottam s a két lábam nem éri a földet.

A boszorkányt erre elfutotta a méreg s visszazuhintotta a katonát a kútba s otthagya. A szegény katona beleesett a kútba, de nem történt semmi baja. A kék mécses nem aludt ki. De ebből ugyan a szegény katonának nem volt sok haszna. Arra gondolt, hogy most már ott fog elpusztulni. Nagyon

elszontyolodott s hosszasan eltűnődött. Egyszer csak a keze akaratlanul is a pipája után nyúlt, a zsebbe. A pipa félig meg volt töltve.

- Legalább még utoljára pipázom!-
mondotta s a kék mécses lángjánál
rágyújtott s kezdett pöfékelni.

Mikor az első füstkarika felszállott,
egy kis fekete ember jelent meg előtte s
kérdte tőle:

- Uram, mit parancsolsz?

Hát mit parancsolhatnék? –
kérdte álmélkodva a katona.

- Nekem minden parancsodat
teljesítenem kell, - válaszolta a kis
fekete ember.

- Jól van, - mondta a katona, é
szabadíts ki innen a kútból.

A kis fekete ember megfogta a
katona kezét s egy földalatti úton
vezette, de nem feledkezett meg arról,
hogy a mécses is magával vigye.
Útközben a mécses világa mellett
megmutatta a katonának, azt a
tömérdek kincset, melyet a boszorkány
összegyűjtött és ide rejtett. A katona
megtöltötte minden zsebet arannyal.
Mikor aztán felérkeztek a földre, így
szólt a katona a kis fekete emberhez:

- Menj a vén boszorkányhoz, kezét-
lábát kötd össze s állítsd törvény elé.

Nemsokára egy nagy fekete kandúr
hátán rebent mellette a boszorkány s

rémítően jajveszékelt s rövid idő múlva
megjelent ismét a kis fekete ember s
jelentette:

- Parancsodat teljesítettem, a
boszorkány már az akasztófán fityeg.

- Várom további parancsodat,
uram!

- Nincs mit semmi parancsom –
mondotta a katona, - menj szépen
haza, csak arra vigyázz, hogy rögtön
jőjj, ha hívlak.

- Elég, ha pipára gyújtasz a kék
mécses lángjánál, én rögtön nálad
termek.

Ezt mondotta s eltűnt.

A katona visszament abba a
városba, ahonnan jött. Úri
vendégfogadóba szállott meg, pompás
ruhákat varratott magának s
megparancsolta a vendéglősnek, hogy
finom bútorokat tétessen a szobájába.
Mikor minden kívánsága szerint
megtörtént: hívta a kis fekete embert, s
ezt parancsolta neki:

- Hűséggel szolgáltam a királyt, ő
pedig elbocsátott a szolgálatból, nem
adott semmit, éheztetett és
szomjaztatott. Ezért meg fog lakolni.

- Mit parancsolsz, uram? – kérdezte
a kis fekete ember.

- Ha király leánya éjjel alszik, hozd
ide, hogy szolgáló leányom legyen.

Mondotta a kis fekete ember:

- Nekem az gyerekjáték, hogy
idehozzam, de neked nagy károdra
lehet, ha kitudódik.

Mikor éppen ütött az óra, a szoba
ajtaja felpattant s a kis fekete ember
hozta a királyleányt.

- Jó, hogy itt vagy! - ripakodott rá a
katona. – Egy-kettő, vedd a seprőt,
sepred ki a szobát!

Aztán lehúzatta vele a csizmáját és
megparancsolta, hogy tisztítsa meg,
fényesítse ki. A királyleány minden
parancsot szó nélkül, behunyt szemmel
teljesített. Mihelyt a kakas megszólalt,

visszavitte a palotába és befektette az ágyába a kis fekete ember.

Másnap reggel, mikor a királyleány fölkel, bement az apjához s elmesélte, hogy milyen különös álmot látott:

- Villámgyorsan vitt valaki engem ki a palotából, egy katonának a szobájába, ki kellett őt szolgálnom, a szobáját kisépertem, a csizmáját lehúztam, megtisztítottam. Csak álmom volt mindez, mégis olyan fáradt vagyok, mintha igazán elvégeztem volna azokat a munkákat.

- Hátha igaz volt, - mondotta a király. - Azt tanácsolom neked, hogy töltsd meg a zsebedet borsóval, ha majd megint elvisznek a palotából, kipotyog a borsó a zsebedből, s megjelöli az utat, amerre vittek.

Mikor a király ezt mondta, ott állott láthatatlanul mellette a kis fekete ember s minden szavát hallotta. Éjjel újra elvitte a katona szobájába az első királyleányt, de előbb a város minden utcáját teleszórta a borsószemmel, így aztán, ha egy-két szem borsó ki is hullt a királyleány zsebéből, nem mutatta az utat: merre vitték. A királyleánynak megint kakaskukorékolásig végeznie kellett a szolgálói munkát.

A király másnap elküldte embereit, hogy keressék meg a nyomot, de hiábavaló volt, mert minden utcában szegény gyermekekkel találkoztak, akik borsószemeket szedegettek fel a földről.

- Ma éjjel borsóeső volt! - mondogatták örvendezve.

- Egyebet kell kieszelnünk! - mondta a király. - Ma éjjel ne vedd le a cipődet. Mikor pedig ott dolgozol, titkon húzd le az egyik lábadról, s dugd el ott. Majd előkerítem én.

A kis fekete ember azt tanácsolta este a katonának, hogy ne hozassa el a királyleányt, mert baj lesz abból, ha a királyleány cipőjét nála fogják megtalálni. Ez ellen ő sem tehet semmit.

- Teljesítsd a parancsot! - kiáltott rá a katona. - A királyleánynak a harmadik éjszakát is szolgálói munkával kell töltenie. És csakugyan elhozta a kis fekete ember a királyleányt a harmadik éjjel is. A királyleány a félcipőjét eldugta az ágy alá.

Másnap a király szétküldte a városba az embereit, hogy megkeressék a királyleány cipőjét. Meg is találták a katona szobájában, de a katonát már nem lelték otthon, mert a kis fekete ember kérésére elmenekült, csak hogy nagy sietségében otthon felejtette a kékmécsest s a zsebében is csak egy arany volt akkor. A király emberei elfogták a katonát s börtönbe hurcolták. Amint láncra verve a börtön ablakán kinézegetett, meg pillantott egy katonát, aki éppen arrafelé jött. Megzörrenti az ablakot s odaszólítja a katonapajtást, mondja neki:

- Légy szíves, menj el a vendégfogadóba s hozd el azt a kis csomagot, melyet ott felejtettem. Fáradságodért egy aranypénzt adok neked.

A katona-cimbora elhozta neki a kis csomagot. Mikor aztán egyedül volt újra, pipára gyűjtött s a kis fekete ember rögtön megjelent.

Ne félj. Hadd vigyenek csak a vesztőhelyre, de nálad legyen ám a kék mécses.

Másnap törvényt ültek felette s a bíró kimondta rá a halálos ítéletet. Pedig hát mi is jól tudjuk, hogy nem volt neki semmi nagy bűne.

Elindulnak a vesztőhelyre. A katona kéri a királyt, hogy teljesítse utolsó kívánságát.

- Mit kívánsz?

- Még egy pipadohányt akarnék útközben elszívni, - mondja alázatosan a katona.

- Akár hármat is elszívhatsz! - feleli kegyelmesen a király, de arról ne is álmodjál, hogy megkegyelmezek.

A katona kivette zsebéből a pipát s
a kék mécses lángjánál rágyújtott.
Mihelyt az első-

második füstkarika felszállingózott a
levegőbe, hirtelen megjelent a kis fekete
ember, kezében egy kurta fütykőssel s
kérdte:

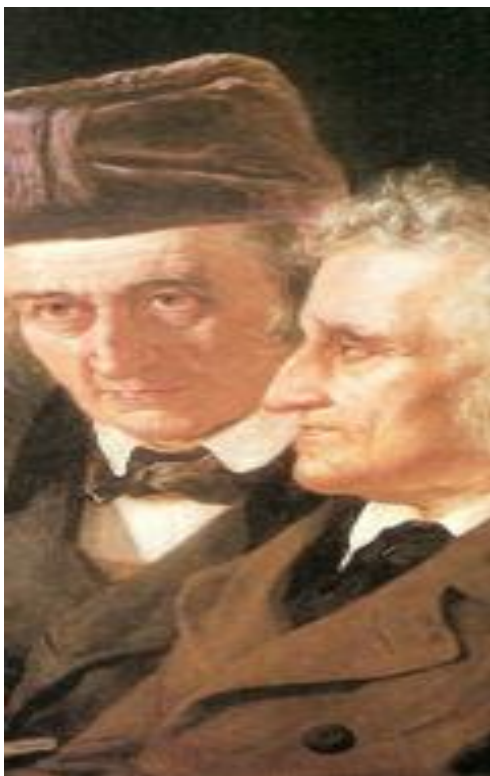
- Mit parancsol az én uram?

- Hegedüld el a bírák és poroszlók
hátán a nótámat s a királytól se sajnáld
a fütykőst, mert velem nagyon csúnyán
bánt.

A kis fekete ember kezében
villámgyorsan forgott a fütykős, s akire
rácsapott, menten leesett a földre s
meg sem tudott moccanni.

Megijedt a király, könyörgőre fogta
a dolgot, mert szörnyen féltette az
életét. A királyságot, meg a leánya
kezét ígérte oda a

katonának, de nemcsak ígérte, hanem
oda is adta.

A kék mécses – Grimm testvérek

Garay János

AZ OBSITOS

I

Az obsitos és Napoleon

Hárman valának együtt, a potrohos bíró,
Egy obsitos vitéz, és a furfangos író;
A többi asztaloknál együtt és szerteszét,
Vidám paraszt legények itták a hegy levét.

Ott ültek iddogáltak vecsernye óta már,
Keringett és fel is dőlt a bujdosó pohár;
Mátyás király sem nyert tán több éljent a
Dunán,
Mint mennyit Hány János, az obsitos magán.

S volt is miért e nagy zaj, ez éljen-háború,
Az obsitosnak párját nem látta hat falú,
A szem, a száj elállott merész beszédein,
Ország-világ csodálta vitézi tettein.

Most is kezébe kapván az öblös meszelyest,
Kalandos életéből regét regére kezd;
Hol s merre járt, mit látott, mit tett ő s társai,
S hallgatva függték rajta mindnyájok ajkai.

Ő, ki ármádiákat vert széjjel egy magán,
Túl jára hadnagyával az Operenczián,

Ki francia fejekkel sátrát körül raká,
És a világ végénél lábát lelógatá.

«De még ez mind csak semmi» szokása
mondani,
S közelb csoportosulnak a többit hallani.
«Mit! semmi? - mond a bíró - a soknál is
sokabb,
Igyék, komám!» és isznak mindnyájan mint a
csap.

«Nem addig van - kiált most a furfangos diák,
A legjavát elhagyta - és most őt hallgaták -
Kendtek még mit sem tudnak, ha egyet el nem
mond,